

داهینراوه کان له دیندا

(البدع في الدين)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، وصلى الله وسلم وبارك على سيد الأنبياء وخاتم المرسلين نبينا محمد وعلى آله وأصحابه وأتباعه الى يوم الدين .

پیناسه ی داهینراو (بیدعه) له دیندا

ریځایه کی داهینراوه له ناو ئیسلامدا نه یچوینن به شه رعیه کانه وه، مه به ست له کرده وه پئی کردنی به گومانی خویمان زیاده په رستنې تیدایه بۆ خوی گوره، به لام به پیچه وانه وه داهینراوه کان له په رستندا ته نها خرابه کاری وگومپایی به بۆ خاوه نه که ی.

هه روه ها له ئیسلامدا شتیک نییه ناوی (البدعة الحسنة) بیت، وه کو هه ندیک له نه زانه کان بانگه وازی بۆ ده که ن به گومانی خویمان، چونکه هیچ به لگه یه کیان به ده سته وه نییه بۆ سه لماندنې.

له ئیسلامدا (سنة حسنة) هه یه که بریتیه له زیندوو کردنه وه ی کرداریکی شه رعی که پیشتر کرده وه ی پئی کراوه پاشان له بهر هه ر هویک بۆ ماوه یه ک راگیراوه دواتر زیندوو کراوه ته وه .

فه رموده که ی پیغه مبه ر ﷺ که فه رموویه تی: (من سن في الإسلام سنة حسنة) ^(تر) ئیمامی مسلم له ژیر ئه م بابه دا هیناویتی: (20) باب الحث على الصدقة...

پیشتر خیر کردن فه رمانی پئی کراوه و کرده وه ی پئی کراوه، مه به ست له م فه رمووده یه ته نها هاندانی موسلمانانه بۆ خیر کردن، له بهر ئه وه ی خه لکانیک ی هه ژار له هوزی (مضر) هاتنه مه دینه و ئاماده یی

ته واویان هه بوو بۆ به شداری کردن له جیهاددا له گه ل پیغه مبه ری خوادا ﷺ، به لام کاتیک پیغه مبه ر ﷺ بینییانی نۆر نه بوو بوون رهنگ تیکچوونی له روخساریدا ده رکه وت، بویه چوه ژووره وه پاشان

هاته ده ره وه و فه رمانی کرد به بیلال بانگ بفه رموو، قامه ت بکه و پاشان نوژی بویان کردو وتاریکی

بۆدان که تئیدا هانی دان بۆ خیر کردن وبهخشین له ریگای خوادا، هاوه لانیس به گویره ی توانای خویان خیریان بۆ کۆکردنه وه له پارهو پۆشاک و خواردن، تا دوو کۆمه ل خواردن و پۆشاکیان بۆ کۆکردنه وه، پاشان پیغه مبهری خویان ﷺ بینی روخساری له خۆشیدا دهره وشایه وه وهکو پارچه یه کی ئالتون، پاشان فهرمووی: (من سن فی الإسلام سنة حسنة....).

که واته: فهرمووده که باسی خیر کردن دهکات، خیرکردنیش پیشت له ئیسلامدا هه بووه نه ک بکریته به لگه بۆ شتی داهینراو که له دیندا هیچ بنچینه یه کی نییه.

وه ئه گهر باس له قسه که ی ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ بکن که فهرموویه تی: (نعمت البدعة هذه) ^(ب).

له باسی زیندوو کردنه وه ی نوژی ته راویح به جهماعهت، ئه مه یس دیسان راست نییه و نابیته به لگه، چونکه پیغه مبهری خوا رضی اللہ عنہ خوی (3) سی شهو به جهماعهت ته راویحی بۆ کردن دوا ی ئه وه که بینی هاوه لان زۆر به په رۆشنو هه موو کۆبوونه وه، بۆی نه کردن چونکه له وه ترسا نه وه کو له سه ریان فه رز بکریت، ئیتر ئیمامی عمر رضی اللہ عنہ چ بیدعه یه کی کردوه؟!!

هه ندیك له داهینراوه کان له بیروباوه ردا:

یه کهم: بیدعه ی شیعه گه ریته و خه واریجه کان:

یه کهم ئاژاوه یه ک که دروست بوو له عیراقددا وه بوونه هۆی ناره حه تی و ئازارو پارچه پارچه کردنی موسلمانان بریتی بوو له بیدعه ی شیعه گه ریته و خه واریجه کان، وه ئه م دوو کۆمه له له کۆمه له گو مپراکان ^(بم).

دووهم: چه راشه کردنی خه لکی به وه ی (ده ججال) مرۆف نییه به لکو نیشانه ی شارستانیتی و جوانی و رازاوه یی ئه وروپایه ^(ب).

سییه م: ناوانی فریشته ی گیان کیشان به (عیزرائیل)، له کاتی کدا ناوی له قورئاندا به (ملك الموت) هاتوه، خوی گه وره ده فهرمیته: ﴿قُلْ يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ﴾ [السجدة: 11]. واته: ئه ی محمد رضی اللہ عنہ پئیان بلی ئه و (ملك الموت) ه گیانتان ده کیشتیت که له لایه ن خواوه ئیوه ی پی سیدراوه.

(2) (أخرجه البخاري: 2010).

(3) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: 656/5، الإعتصام: 55/1، مجموع الفتاوى: 139/36 و 354-356).

(4) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: 190/3).

وه پیغه مبهەر ﷺ ده فهرمیّت: (... ثم یجیء ملك الموت....) ﴿١﴾. واته: ... پاشان ملك الموت دیت....
که واته: ئەمه ناویتی له قورئان و سوننه تدا، و (عیزرائیل) هیچ ئەصل و بنه مایه کی له ئیسلامدا نییه، به لکو
له وانه یه له ئیسرائیلیات بیّت.

**چوارهم: گومانیک که گوايه هه دیشی آحاد (ئو هه دیشه یه که یه که راوی یان دوو یان سێ یان کۆمه لیک
ریوايه تی بکن و نه گه نه پله ی مه واتر) ناکریت به به لگه بۆ چه سپاندنی بیروباوه پ.**

ئەمه ییش قسه یه که ئەصلی نییه له شه ریه تی ئیسلامدا، وه بۆچونیکی زۆر دووره له قورئان و سوننه ت،
وه پێشه وایانی سه له فی صالح به هیچ شیوه یه که ئەم بۆچونه له ناویاندا نه بووه، به تایبه تی پێشه وایان
(أبوحنيفة ومالك بن أنس والشافعي وأحمد بن حنبل) (رهحمه تی خویان لی بیّت).
وه له و زانایانه ییش که به رپه رچی ئەم بۆچونه یان داوه ته وه:

- 1- إمام ابن القيم (رهحمه تی خوی لی بیّت) له کتیبی (مختصر الصواعق المرسله علی الجهمیة والمعطله).
- 2- إمام ابن حزم (رهحمه تی خوی لی بیّت) له کتیبی (الإحكام فی أصول الأحكام).
- 3- إمام البانی (رهحمه تی خوی لی بیّت) له دوو نامیلکه دا (وجوب الأخذ بحديث الآحاد فی العقیده)
(الحديث حجة بنفسه فی العقائد والأحكام).

به م گومانه به تاله یان ئەم به شانیه ی بیروباوه پ وه رناگرن:

- 1- پیغه مبه ریتی ئاده م ﷺ وئو پیغه مبه رانه ی که ناویان له قورئاندا نه هاتووه.
- 2- پێشخستنی پله ی محمد پیغه مبه ر ﷺ به سه ر هه موو پیغه مبه راندا.
- 3- تکا کردنی گه ره ی پیغه مبه ر ﷺ له رۆژی قیامه تدا.
- 4- تکا کردنی پیغه مبه ر ﷺ بۆ ئەو که سانه ی که تاوانی گه ره یان ئەنجام داوه له ناو ئوممه ته که یدا.
- 5- هه موو موعجیزه کانی پیغه مبه ر ﷺ ته نها موعجیزه ی قورئان نه بیّت.
- 6- سیفاتی لاشه یی پیغه مبه ر ﷺ وه هه ندیک له خوړه وشتی.
- 7- ئەو فه رموودانه ی باس له سه ره تای دروست بوون ده کهن، یان سیفه تی فریشته و جنۆکه کان، یان
به هه شت و دۆزه خ که ئیستا دروست کراون، هه روها باوه پ نه بوونیان به وه ی که فریشته له نور دروست

کراون، یان به رده ره شه که (حجر الأسود) به ردی به هشت بیت، که نه مهش شیخ (محمود شلتوت) به ناشکرا دزایه تی ده کات.

8- تایبته مه ندیبه کانی پیغه مبه ﷺ وه کو: چونه ناو به هشتو، بینینی به هشتیبه کان و نه وهی که ناماده کراوه بو ئیمانداران له به هشتدا، موسلمان بوونی نه و جنوکه یه ی که له گه ل پیغه مبه ره ﷺ.

9- دزایه تی کردنی مژده دانی ده (10) هاوه له به ریزه که به به هشت (العشرة المبشرین بالجنة) که به هشتی بن.

10- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به پرسیار کردنی دوو فریشته که ی ناو گوپ.

11- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به سزای ناو گوپ.

12- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به گوپ ووشار.

13- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به وهی که ته رازووی روژی قیامته دوو تای هه بیت (ذی الکفین).

14- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به پردی (صراط).

15- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به هوزی (کوثر)، وه هر که سیک که ته نها یه ک جار ئاوی لی بخواته وه ئیتر هه رگیز تینوی نابیت.

16- چوونه به هشتی هه فتا هه زار (70000) له ئوممه تی پیغه مبه ﷺ به بی لپرسینه وه له سه ر گونا هه کانیان.

17- پرسیار کردن له پیغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) له روژی کو کردنه وهی قیامته تا که ئایا دینه که تان گه یاندوه به خه لکی یان نا.

18- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به راستیتی نه و فه رمودانه ی پیغه مبه ﷺ که باسی سیفه تی روژی دواپی و کو کردنه وهی خه لک و دابهش کردنی نامه ی کرداریان به سه ریاندا.

19- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به قه زاو قه دهر چاک و خراپی و خوای گه وره هه موو شتیکی مرؤقه کانی نوسیوه له به خته وه ری و نار هه تی و روژی و ته مه نی.

20- دزایه تی کردنی باوه پ بوون به قه له م که هه موو شتیکی نوسیوه.

21- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به قورئان که به حه قیقته قسه و فهرمووده ی خوی گه وره یه و (بحاز) نییه .

22- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به عه رش و کورسی خوی گه وره به حه قیقته نه ک (بحاز) بیّت .

23- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به وه ی که ئه و موسلمانانه ی که گوناھی گه وره یان ئه نجام داوه به هه میشه یی له دۆزه خدا نامیننه وه .

24- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به وه ی که روحی شه هیدان له ناو سیقه تۆره ی بالنده یه کی سه وزدان له به هه شتدا .

25- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به وه ی که خوی گه وره حه رامی کردووه له سه ر زهوی که لاشه ی پیغه مبه ران بخوات .

26- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به وه ی که خوی گه وره فریشته ی تایبته کردووه ئه گه رین به سه ر زه ویداو سه لامی خه لکی ده گه یه نن به پیغه مبه ر ﷺ .

27- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به هه موو نیشانه کانی پیش هاتنی روژی قیامته ، وه کو: هاتنی مه هدی و هاتنه خواره وه ی پیغه مبه ر عیسی ﷺ ، وهاتنی ده ججالو، هاتنه ده ره وه ی گیانداریک له ناو زهوی و نیشانه کانی تریش .

28- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به پارچه پارچه بوونی موسلمانان به سه ر (73) کۆمه ل و حیزیدا، که ته نها یه ک کۆمه لیان رزگاری ده بیّت ئه ویش ئه وانه ن که شوین که وتووی ئه و دینه ن که پیغه مبه رو ﷺ هاوه لانی له سه ر بووه له بیروباوه پو خواپه رستی و خوړه وشتی به رزی خواویستانه .

29- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به گشت ناوه جوان و سیفاته به رزه کانی خوی گه وره به و شیوه یه ی که له فه رمووده ی سه حیچدا هاتووه ، وه کو: صفة العلي والتقدير وصفة الفوقية والنزول.....

30- دژایه تی کردنی باوه پ بوون به سه رکه وتنی پیغه مبه ر ﷺ بو ئاسمانه به رزه کان، وه بینینی نیشان گه وره کانی په روه ردگار .

هدانا الله وإياهم الى سواء السبيل .

پینجه م: پرسیار کردن له چۆنیتی (الإستواء)

پرسیار کردن له چۆنیتی الإستواء بدعهیه، له بهر ئه وهی پرسیاریکه له سیفه تیکی (الله) که مرۆقه کان زانیاریان پئی نییه بۆیه ناتوانن وه لآمی بدنه وه، له بهر ئه وه پرسیار کردن له سیفه تی خوا وه که پرسیار کردن وایه له حه قیقه تی خوا خۆی ئه وهش له توانای عه قلی مرۆقه کاندا نییه، به لآم سیفه ته که بوونی و مانای مه علومه و زانراوه به لآم چۆنه؟ ئه مه یان له توانای مرۆقه کاندا نییه پرسیارى لی بکه ن، چونکه حه قیقه تی سیفه ته که هه ر خوا خۆی ئه یزانی.

ئه مه وه لآمی ئه م زانایانه یه:

1-الأوزاعی 2-مالکی کوری أنس 3-سفيان الثوري 4-الليث بن سعد 5-ربيعه الرأي 6-ابن تيمية 7-الخطابي 8-ابن عبد البر .

ابن عبدالبر فهرمویه تی: شوین که وتوانی سوننه تی پیغه مبه ر ﷺ یه که ده ننگن و بریاریان داوه که ئه و سیفه تانه ی خوا که له قورئان و سوننه تدا هاتوو حه قیقه ته و خوای گه وره هه موو ئه و سیفاتانه ی هه یه و ماناکه ی ئاشکرایه، به لآم چۆنه ئه وه خوا خۆی نه بیّت که س نایزانی و زانیاری چۆنه تیه که ی تایبه ته به خوای گه وره خۆیه وه.

ئه وانه ی که ئینکاری حه قیقه تی سیفاتی خویان کردوو بریتین له (جه همییه کان-موعته زیله کان-خه واریجه کان).

شاهه م: ئه م قسه یه ش: خوا له هه موو شوینیکه .

قسه ی زۆرینه ی خه لک که ئه لّین (ذاتی خوا له هه موو شوینیکه) گومانی تیدا نییه که ئه م قسه یه گومرایی یه، ئه و که سانه ی که ئه م قسه یه ئه که ن ئه وانه ن که جیاوازی ناکه ن له نّیوان خوا و دروست کراوه کانیدا، گه وره کانیا ن ئه لّین: هه موو ئه وانه ی که به چاوت ئه یبینی ئه وه خواجه (والعیاذ بالله)، راستی ئه وه یه که زانیاری خوا هه موو شوینیک ئه گرّیته وه.

پاشان وشه ی (ذات) و(بائن) ئه م دوو وشه یه له رۆژگاری هاوه لانی پیغه مبه ردا ﷺ به کار نه هاتوو، کاتی که جه همییه کان ئه م قسه یان کرد(خوا له هه موو شوینیکه) بۆ به رپه رچ دانه وه ی جه همییه کان زانایانی شوین که وتوی سه له فی صالح وشه ی (بائن) یان به کار هیناو که سیش له زانایان ئینکاری یان نه کردوه.

شانزههم: (علم الکلام) بیدعیه، بویه زوریک له زانایانی (علم الکلام) ته و به بیان کردوه له و عیلمه و گه راونه ته وه بۆ مه نه جی سه له فی صالح وه کو (عبدالله بن یوسف الجوبینی) باوکی امام الحرمین (مجموعه الرسائل المنیریة) (570/1-587). فتح الباری (13-350).

إمامی الجوبینی ئه لئ: (والآن، فقد رجعت واعتقدت مذهب السلف). واته: ئیستا من توبه م کردو و گه رامه وه و بیرو با وه پری مه زه بی سه له فم هه یه. یه کیکی تریان ده لئیت: (أكثر الناس شكاً عند الموت أصحاب الکلام). واته: زورینه ی ئه و خه لکانه ی که به گومانه وه دهرن ئه وانن که شوینی (علم الکلام) که وتوون.

حه قدههم: ئەم قسه شیان بیدعیه (مذهب السلف أسلم، ومذهب الخلف أعلم وأحکم). واته: (مه زه بی سه له ف سه لامه تره، وه مه زه بی خه له ف زانتر وچه سپاوتر و پر حکمه تره)، ئەم قسه یان ئه گه ر به جوانی لئ ی تی بگه ییت بۆت دهرده که ویت که پر له نه زانین و گومرایی، ئه گینا چۆن زانیاری خه لکانی سه ده کانی دوا یی باشتره له زانیاری خه لکانی سه ده کانی پیشوو، چۆن زانیاریان ته واوتره له زانیاری هاوه لانی پیغه مبه ر ﷺ چۆن زانیاری باشترین خه لک که متره له زانیاری خه لکانی سه ده کانی دوا ی هاوه لان و سی سه ده پر خیره که؟ چۆن شوینکه وتوانی فه لسه فه ی یونانی و هیندی زانترن به خواو صیفاته کانی له شوینکه وتوانی پیغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) و شوین که وتوانی قورئان و ئیمان.

هوی ئەم گومانه خراپه یان که مانای پشت کردنه له ئیسلام و درۆ دانه پال شوینکه وتوانی سه له فی صالح و به راست زانینی ریگه ی خه له ف، ئەمه ش کۆ کردنه وه ی دوو گومراییه، نه زانینیان به ریگه ی سه له ف و درۆ دانه پالیان، وه نه زانین و گومراییان به راست زانینی ریگای غه یری سه له ف .

هه ژدههم: ئینکاری کردنی ئه وه ی که (مرۆقه کان بۆ کرده وه کانیان توانایان هه بییت یان به په زامه ندی خۆیان کاره کان نه نجام بدن)، ئەم بۆچونه شیان بیدعیه، پاستییه که ی ئه مه یه که (مرۆقه کان بکه ری کرده وه کانی خۆیانن به حه قیقه ت به ویستی خۆیان، خوا ی گه وره دروست که ری کرده وه کانی مرۆقه کانه، چونکه دروستکه ری خۆیان و کرده واکانیان و ویسته کانیانه .
خوا ی گه وره ده فه رمییت:

﴿لَمَنْ سَأَلَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾﴾ [التكوير 28-29].

ئەم بەشەى قەدەر زۆرىنەى ئەوانەن كە ئىنكارى قەدەر ئەكەن و باوەرپان پىى نىيە . كە پىغەمبەرى
خو ﷺ ناوى ناون مەجوسى ئوممەتى ئىسلام .

نۆزدههەم: تەئویل كردنى سيفهتى (العجب والضحك) به (الرضا) بیدعهیه .

(العجب والضحك) دوو سيفهتى خوان و به و شیوهیهى كە شایستهى گه ورهیی خوا بیّت .

بیستهەم: تەئویل كردنى سيفهتى (الغضب والرضی) به (ارادة الإنتقام والإحسان) بیدعهیه . (الغضب والرضی

(دوو سيفهتى خوان به و شیوهیهى كە شایستهى گه ورهیی خوا بیّت .

وصلی الله علی نبینا محمد

وعلی آله وصحبه وسلم .

ئاماده كردنى مامۆستا عبدالکریم محمد

پیش نوێژو وتار خوینی مزگهوتی: ئیمان له سلیمانی

سایتی فه رمووده

www.fermude.com